

TYÖASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/1999 vp

Hallituksen esitys laiksi lähetetyistä työntekijöistä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä marraskuuta 1999 lähettänyt työasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen lähetetyistä työntekijöistä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 138/1999 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavana

- ylitarkastaja Ulla Liukkunen, työministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Sirpa Kaittola, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Karoliina Ahtela-Koskela, Tasarvovaltuutetun toimisto

- piiripäällikkö Jaakko Itäkannas, Uudenmaan työsuojelupiiri
- asiamies Hans Grahn, Palvelutyönantajat
- lakimies Olavi Sulkunen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
- työmarkkina-asiamies Pertti Rauhio, Suomen Yrittäjät
- varatuomari Markus Äimälä, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
- yksikönjohtaja Matti Leppälä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK.

Lisäksi valiokunta on saanut Rakennusliitolta kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön Suomessa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki lähetetyistä työntekijöistä. Laissa säädettäisiin direktiivissä tarkoitetuista työehtoja ja -oloja koskevista säännöksistä, joita työnantajan tulee noudattaa palvelujen tarjoamisen yhteydessä Suomeen tilapäiseen työhön lähetetyn työntekijän työsuhteessa siltä osin kuin ne ovat työntekijän kannalta edullisempia kuin muuten sovellettavan lain säännökset. Myös yleissitovien työehtosopimusten vuosilomaa ja työaikaa sekä työ-

turvallisuutta koskevia määräyksiä olisi vastavasti sovellettava lähetetyn työntekijän työsuhteessa.

Työntekijälle tulisi maksaa vähimmäispalkka, jona pidettäisiin yleissitovan työehtosopimuksen perusteella määräytyvää vastiketta. Vähimmäisvuosilomaa ja -palkkaa koskevien säännösten ja määräysten soveltamiseen liitettäisiin kuitenkin eräitä töitä koskeva kahdeksan päivän kynnysaika. Eräitä Suomen lain säännöksiä olisi sovellettava sellaisenaan lähetetyn työntekijän työhön. Lakiin sisältyisi myös eräitä kanneaikoja ja korvauksia koskevia säännöksiä sekä tuomioistuimen toimivaltaa koskeva säännös. Lain noudattamista valvoisivat työsuojeluviranomai-

set ja tietyiltä osin tasa-arvovaltuutettu sekä tasa-arvolautakunta.

Esitykseen liittyen ehdotetaan lisäksi muutettavaksi työ sopimuslakia ja ulkomaalaislakia.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esitykseen sisältyvillä lakiehdotuksilla pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä toiseen jäsenvaltioon. Direktiivi on sisällöltään monimutkainen ja tulkinnanvarainen. Sen vuoksi kansallisen lainsäädännön valmistelu on ollut vaativa tehtävä. Useat asiantuntijat ovat pitäneet hallituksen esitystä perusteellisesti valmisteltuna ja lopputulosta lakitekniikaltaan hyvänä. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan lain valvonta olisi työsuojeluviranomaisten sekä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain osalta tasa-arvovaltuutetun ja tasa-arvolautakunnan tehtävä. Työsuojeluviranomaiset antaisivat lisäksi tietoja lähetettyihin työntekijöihin sovellettavista säännöksistä ja määräyksistä sekä vastaisivat yhteistyöstä eri jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa. Tehtävät ovat luonteeltaan osittain uuden tyyppisiä ja vaikeahkoja. Asian valiokuntakäsittelyn aikana on epäilty sitä, kuinka tehokkaasti työsuojeluviranomaiset pystyvät nykyisten tehtävien ohella valvomaan ehdotetun lain noudattamista. Saadun selvityksen mukaan

valvonta tapahtuisi lähinnä väärinkäytöksiä koskevien ilmoitusten perusteella ja tavanomaisten valvontakäyntien yhteydessä.

Lakiehdotuksen perusteluista ilmenee, ettei Suomessa lähetettyinä työntekijöinä työskentelevien määrää tarkoin tiedetä. On todennäköistä, että lähetettyjen työntekijöiden, samoin kuin muiden laillisesti tai laittomasti Suomessa työskentelevien ulkomaalaisten määrä tulee lisääntymään. Työntekijöiden suojelemiseksi ja lain vaikutusten seuraamiseksi ulkomaisten työntekijöiden määrästä tarvitaan nykyistä täsmällisempää tietoa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että työsuojeluviranomaisten riittävästä resurssista ja heidän toimintansa tarkoituksenmukaisuudesta huolehditaan. Työsuojeluvalvonnan tehostamista edellyttää myös työturvallisuustilanteen heikkeneminen, johon valiokunta on aikaisemmassa lausunnossaan (TyVL 3/1999 vp—K 3/1999 vp) kiinnittänyt huomiota.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työasiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
vpj. Kari Kantalainen /kok
jäs. Tuula Haatainen /sd
Kyösti Karjula /kesk

Esa Lahtela /sd
Jouni Lehtimäki /kok
Petri Neittaanmäki /kesk
Håkan Nordman /r

TyVM 7/1999 vp — HE 138/1999 vp

Pirkko Peltomo /sd
Tero Rönni /sd

Jaana Ylä-Mononen /kesk
vjäs. Niilo Keränen /kesk.